

РЕШЕНИЕ

№ ВМ-1

от 17.05.2018 г.

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 17.05.2018 г., след като разгледа заявление, постъпило с писмо с вх. № Е-15-45-34 от 21.12.2017 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД, с искане за одобряване на ревизиран Втори годишен доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи, доклад с вх. № Е-Дк-319 от 13.04.2018 г., както и събраните данни от проведено на 25.04.2018 г. обществено обсъждане и постъпилите становища, установи следното:

В Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), с писмо с вх. № Е-15-45-34 от 21.12.2017 г. е постъпило заявление от „Булгартрансгаз“ ЕАД, в качеството му на оператор на газопреносната система на Република България (ОПС, оператор), с искане за одобряване на ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014, Регламента), на основание член 46, параграф 3 от Регламента.

Със Заповед № 3-Е-2 от 04.01.2018 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши анализ на данните и документите, съдържащи се в подаденото заявление и приложенията към него с оглед преценка за съответствието им с изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014. Сред основните цели на Регламент (ЕС) № 312/2014 са: повишаване на конкурентността на пазара на природен газ, особено при възникващи пазари; повишаване ликвидността на пазарите на природен газ на едро; премахване на пречките за трансгранична търговия с природен газ; прозрачни и недискриминационни правила за балансиране; въвеждане на прозрачни такси за дисбаланс, отразяващи разходите на мерките за балансиране на преносния оператор. Регламент (ЕС) № 312/2014 следва да се прилага от държавите членки, считано от 01.10.2015 г., освен при наличието на две хипотези, а именно: съгласно член 52 от Регламента въз основа на мотивирано искане от оператора на преносната система (ОПС) националният регулаторен орган (НРО) може да му разреши да изпълни разпоредбите на настоящия регламент в срок от две години, считано от 1 октомври 2014 г., или съгласно Глава Х „Временни мерки“ от Регламента, в която хипотеза ОПС предвижда да прилага целесъобразни временни мерки за срок не повече от пет години от влизане в сила на Регламента. Временните мерки се прилагат при липсата на достатъчна ликвидност на краткосрочния пазар на газ на едро, като въвеждането на дадена временна мярка не засяга прилагането на друга временна мярка или мерки като алтернатива или като допълнение, при условие че тези мерки са предназначени за насърчаване на конкуренцията и повишаване на ликвидността на краткосрочния пазар на газ на едро и са съобразени с общите принципи, установени в Регламента. Регламентът в член 47-50 предвижда възможност за прилагане на следните временни мерки: платформа за балансиране, алтернатива на платформата за балансиране, такса при временен дисбаланс и допустимо отклонение (толеранс).

Съгласно член 46, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014 операторът на преносна система следва да разработи мотивиран доклад, който да консултира със заинтересованите страни. Задължителното съдържание на доклада за прилагане или продължаване прилагането на временни мерки е посочено в член 46, параграф 1. След консултацията, ОПС представя доклада на НРО за одобрение. На основание член 46, параграф 3, изречение 2 от Регламента, Първият доклад се представя в срок от шест месеца от влизането на настоящия регламент в сила, а следващите доклади, с които при необходимост се актуализира първият доклад, се представят ежегодно. Процедурата по Глава X от Регламента завършва с вземането на мотивирано решение от НРО и публикуването му в срок от шест месеца от получаването на пълния доклад. При вземане на решение за одобряване на доклада, НРО анализира ефекта му върху хармонизирането на режимите за балансиране, облекчаването на пазарната интеграция и осигуряването на недискриминационни условия, действителна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара на природен газ. Решението незабавно се съобщава на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ) и на Европейската комисия (ЕК). Прилага се и процедурата по член 27, параграф 2 от Регламента, съгласно която преди да приеме мотивирано решение, НРО се консултира с НРО на съседните държави членки и взема предвид становищата им.

Разпоредбата на чл. 19, ал. 1 от Правилата за търговия с природен газ (ПТПГ, обн., ДВ, бр. 59 от 4.08.2015 г., в сила от 4.08.2015 г.) също регламентира възможността операторът на преносната система при липса на достатъчна ликвидност на пазара на природен газ да предложи на КЕВР за одобрение доклад относно прилагане на временни мерки съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014. Съгласно чл. 19, ал. 3 от ПТПГ, КЕВР в срок до шест месеца от получаване на доклада приема мотивирано решение, което се публикува и се съобщава на АСРЕ и ЕК.

С Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. КЕВР е одобрила Доклад за прилагане на временни мерки по член 46 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

След преглед и анализ на постъпилото заявление и приложения към него ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, е установено следното:

Със заявление с вх. № Е-15-45-34 от 21.12.2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е отправило искане до КЕВР да бъде одобрен ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки, който е разработен от ОПС на основание член 46 от Регламент (ЕС) № 312/2014 (Доклада).

Дружеството посочва, че докладът е бил одобрен от Управителния съвет (УС) на „Булгартрансгаз“ ЕАД с решение по т. 5 от Протокол УС № 233 от 29.09.2017 г., като в изпълнение на решенията по протокола и в съответствие с изискването на член 46, параграф 2 от Регламента е проведена двуседмична публична консултация на Доклада със заинтересованите страни в периода 01.10.2017 г. – 16.10.2017 г. По искане на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори (БФИЕК) срокът за представяне на становища е бил удължен до 20.10.2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че в резултат на постъпилите становища от заинтересованите страни, копия от които дружеството е представило в КЕВР ведно със становище по тях, е бил изготвен ревизиран Втори годишен доклад за прилагане на временни мерки по Регламента, с отразени становища на заинтересованите страни, по целесъобразност. Този доклад е одобрен с решение по т. 6.1. по Протокол УС № 248 от 14.12.2017 г. от присъствено заседание на УС на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Представеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 съдържа предложение за приложение на временните мерки за максимално допустимия срок до 15 април 2019 г.

В съответствие с член 46, параграф 1 от Регламента, докладът съдържа описание на етапа на развитие на краткосрочния пазар и степента на неговата ликвидност във връзка с действията за балансиране; вида на предлаганите временни мерки, които да бъдат прилагани до 2019 г. и мотивите за прилагането им, както и действията за отмяна на мерките, критериите за предприемането им и времеви график за поетапната им отмяна.

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че Докладът има за цел актуализация на одобрения с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. от КЕВР Доклад за прилагане на временни мерки по член 46 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Според ОПС, от 01.01.2017 г. до момента на изготвяне на Доклада, Правилата за балансиране на пазара на природен газ (ПБППГ) и Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс (Методиката) се прилагат и изпълняват в пълен обем относно процедурите по обработка на заявки и коригиращи заявки, процедурите по разпределение на пренесени количества, предоставянето на необходимата изискуема информация за балансовия статус на ползвателите, включително пълна информация за формираните дисбаланси по портфолия, веднага след приключване на газовия ден. До 01.10.2017 г. се е прилагал режим на възстановяване на формираните дисбаланси „в натура“, без ежедневно изчистване (изкупуване и продажба) на дисбалансите, по време на който се е тествала и усъвършенствала разработената и внедрена от оператора Платформа за търговско диспечирание CDP. Функционалностите на CDP позволяват импорт на резервираните капацитети, сравнение на подадените заявки за пренос с резервирания капацитет, обработване на подадените заявки и коригиращи заявки, разпределение на пренесените количества, поддържане на виртуална търговска точка (ВТТ), визуализиране на ежечасов и дневен балансов статус, начален (дневен) и краен (след края на месеца) размер на дневните дисбаланси, както и информация за дължимата такса за дисбаланс.

В Доклада, в Таблица № 1, са представени акумулираните дисбаланси за периода януари – октомври 2017 г. по месеци.

В Таблица № 2 на Доклада са сравнени режимът на балансиране до началото на текущата газова година и влиянието на прилагането на мрежовия кодекс за балансиране. Видно от същата, са налице значителни разлики, които изискват остатъчно балансиране на търговски дисбаланси от „Булгартрансгаз“ ЕАД. Изисква се провеждане на поръчки за услуги по балансиране (сключване на гъвкави договори за доставка на природен газ за балансиране на вход, при необходимост за попълване на дисбаланс на мрежата). Налице е възможност на оператора да участва на виртуална търговска точка (ВТТ) и съхранение на количества природен газ за балансиране в ПГХ „Чирен“. Поради липса на платформа за търговия, се въвеждат временни мерки като алтернатива на платформата за балансиране, като се въвежда софтуерно решение, позволяващо отразяването на сключените двустранни сделки на ВТТ чрез процедури по уведомления и заявки от/към ВТТ. Въвежда се и такса за дисбаланс, съгласно Методиката. Следва да се има предвид също, че за оператора се реализират допълнителни IT разходи и че е необходимо време за имплементиране на платформа за търговия.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е представило информация, необходима съгласно член 46, параграф 1 от Регламента, за описанието на етапа на развитие и степента на ликвидност на краткосрочния газов пазар към момента на изготвяне на Доклада. За периода януари-октомври 2017 г. генерираните месечни общи положителни дисбаланси са 10 841 583 м³, а фактурираните отрицателни дисбаланси са 8 558 571 м³ съгласно представени данни от Таблица № 1 от Доклада.

Видно от Таблица № 3 от Доклада, във ВТТ са извършени 10 броя сделки. Общият брой на транзакциите по прехвърляне собствеността на природния газ извън ВТТ е 6 бр. за 2016 г. и 3 бр. за 2017 г. към края на месец октомври 2017 г. Проведени са процедури за покупка на газ за оперативно балансиране (възлагане на поръчки за услуги по балансиране), както следва: за газова година 01.01.2017 – 01.10.2017 г. – 472 000 м³, а за първо тримесечие на газова година 01.10.2017 – 01.10.2018 г. Q 1 – 4 535 690 м³.

Маржовете между покупни и продажни цени се дължат на разлика в регулираната цена за обществена доставка между отделните тримесечия, плюс договорени отстъпки/надбавки между ползвателите; марж между цената на природния газ от местен добив и продажна цена над регулираната. Обемът на покупките и продажбите на ВТТ е 344 939 м³ закупен/продаден природен газ общо през 2017 г. Броят на ползвателите, които имат достъп до краткосрочния газов пазар на едро към месец ноември 2017 г. е 11, а броят на ползвателите, които са извършвали дейност на краткосрочния газов пазар на едро чрез ВТТ от началото на газовата година 2017-2018 до месец ноември е 3 броя. Предвид изложеното, ОПС счита, че въпреки използването на ВТТ от началото на газовата 2017-2018 година, ликвидността на българския краткосрочен газов пазар е много ниска, като развитие се наблюдава единствено по отношение увеличаването на броя ползватели на мрежовите услуги. Голяма част от новите ползватели търгуват с малки обеми природен газ и в резултат делът на доминиращия доставчик се запазва много висок в процентно изражение, което е пречка за формирането на ефективен ликвиден пазар. Други обективни причини за ниската ликвидност са размерът на пазара, структурата на вноса на природен газ, както и липсата на диверсификация на маршрутите и източниците на доставка на природен газ. В Доклада се съдържат графики, които показват съотношението на използвания преносен капацитет по националната газопреносна мрежа, по ползватели, за последните 2 отчетни години – 2015 г. и 2016 г., както и за 2017 г. към края на месец октомври.

Природният газ, който се доставя до газопреносната система на страната, както за нуждите на българския пазар, така и за последващ износ на количествата от местен добив за 2016 г. и 2017 г. по източници, е показан в Таблица № 4 от Доклада.

По силата на сключено споразумение за междусистемно свързване с гръцкия газопреносен оператор DESFA S.A. за IP Кулата/Сидирокастро, се предлагат услуги по достъп и пренос на трети страни, както в права, така и в обратна посока. За изминалата година пренесените в права посока за трети страни количества превишават значително количествата, пренесени в обратна посока.

В съответствие с член 46, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 312/2014, Докладът съдържа предложение за продължаване на използването на одобрените временни мерки. Според ОПС, продължаване използването на временни мерки е необходимо предвид запазване на ниското ниво на ликвидност на българския пазар и липсата на достъп до платформа за търговия, както в България, така и на съседните газови пазари, която отговаря на критериите на член 10 от Регламент (ЕС) № 312/2014.

„Булгартрансгаз“ ЕАД предлага за одобрение продължаването на изпълнението на следните мерки:

1. Алтернатива на платформа за балансиране (съгласно член 48 от Регламента):

През месец април 2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е провел недискриминационни и прозрачни процедури за покупка на природен газ за балансиране, в съответствие с член 8 „Услуги по балансиране“ от Регламента. На този етап на развитие на пазара се предвижда използване на лайнпека (в рамките на допустимите граници, публикувани на интернет страницата на оператора като експлоатационни зони на лайнпека) за компенсация, както и използване на природен газ на ОПС в ПГХ „Чирен“.

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че към датата на изготвяне на Доклада приложими мерки за балансиране са: използване на количества природен газ в съоръжението за съхранение и покупката на природен газ за балансиране (възлагане на поръчки за услуги по балансиране, гъвкави договори за доставка по член 8 от Регламента). За отчетния период от началото на годината до момента са сключени договори за доставка на 472 000 м³ природен газ през месец април 2017 г., а за първото тримесечие на газовата 2017-2018 година: 4 535 690 м³. Разликата е компенсирана от положителните дисбаланси за периода, както и с количества собствен природен газ от ПГХ „Чирен“.

Като част от алтернативата на платформа за балансиране, „Булгартрансгаз“ ЕАД е създадо ВТТ, на която се предлага краткосрочния стандартизиран продукт „title transfer“ по смисъла на член 7, параграф 3 от Регламента. ВТТ функционира посредством въведената в началото на текущата газова година CDP. Всички търговци, които се регистрират на CDP, имат правото да подават уведомления за сделки, в съответствие с член 5 на Регламента. През тестовия период са били сключени и договори за участие на ВТТ между оператора и мрежовите ползватели/търговци на природен газ. Сделките между ползвателите са двустранни, без участие на ОПС. След сключването на сделка между две страни, ползватели и/или търговци, операторът получава уведомления за сключените сделки. За да бъде потвърдена сделката, изтъргуваните количества следва задължително да бъдат заявени за пренос към оператора от/към ВТТ, като при получаване на различни уведомления за сделка/заявки се прилага „сравняване“ и „правилото на „по-малкото“. След потвърдена от ОПС успешна сделка, заявените количества се отразяват в дневните дисбалансови портфейли на двата участника, като входящи, съответно изходящи.

2. Временна такса за дисбаланс (съгласно член 49 от Регламента):

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че предвид липсата на търговска платформа, която да е ликвидна и да отговаря на критериите по член 10 от Регламента, не е възможно да бъде определена среднопретеглената цена на природния газ, търгуван на платформата за всеки газов ден. В резултат, няма как да бъдат определени пределните продажни и покупни цени на природния газ за балансиране.

В тази връзка, предложението на ОПС се състои в прилагане на временна такса за дисбаланс за съответния ден като еквивалент за пазарната цена, плюс/минус малка корекция по член 22, параграф 6 от Регламента. Ролята на малката корекция е да предотврати формирането на такса за дисбаланс, при която за ползвателя е по-изгодно да търгува с оператора и в резултат определени ползватели да изпаднат умишлено в по-голям дисбаланс. ОПС отбелязва, че въпреки това този риск съществува при настоящата ситуация на пазара и определени специфики при определянето на такса за дисбаланс, обвързана с регулираната цена за доставка на обществения доставчик. В тази връзка, „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че извършва анализ за наличието на подобни случаи и при евентуално идентифициране на такива ще уведоми КЕВР.

Еквивалентът за пазарната цена е определена в съответствие с условията на член 22, параграф 4 и член 49 от Регламента, като начинът на изчисление е съобразен с Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс. Съгласно член 22, параграф 6 от Регламента, малката корекция е предназначена да стимулира мрежовите ползватели да балансират своите входящи и изходящи от преносната система количества природен газ. Тя се определя и прилага по недискриминационен начин, с цел да не възпрепятства навлизането на пазара и развитието на конкурентен пазар. Малката корекция не следва да има негативно въздействие върху трансграничната търговия, както и не следва да води до прекомерно излагане на риск от дневни такси за дисбаланс за мрежовите ползватели.

В съответствие с член 22, параграф 7 от Регламента, стойността на малката корекция не следва да надвишава 10% от среднопретеглената цена, освен ако операторът обоснове прилагането на друга стойност и получи одобрението на КЕВР. В тази връзка ОПС посочва, че до 01.10.2017 г. режимът на финансово изчистване се е прилагал в тестов режим, т.е. без реално начисляване на таксите за дисбаланс, в т.ч. и „малката корекция“ от плюс/минус 10%.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е започнало прилагането на малката корекция за газова година, стартираща на 01.10.2017 г. ОПС е заявил намерение да поиска от КЕВР преразглеждане на стойността, в случай, че актуалната стойност на малката корекция не се окаже достатъчен стимул за ползвателите да поддържат в баланс количествата си. В случай на прекомерен финансов риск за оператора, или ако бъдат установени злоупотреби с природен газ от лайнпека и/или изкривявания на пазара, ОПС ще предложи и аргументира друга стойност на малката корекция по надлежния ред.

3. Толеранс/допустимо отклонение (съгласно член 50 от Регламента):

„Булгартрансгаз“ ЕАД е въвел допустимо отклонение (толеранс) на дневна база като плюс/минус 5% от резервируания дневен капацитет на изходни точки на газопреносната система от портфолиото на ползвателя, съгласно одобрения с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. Доклад за прилагане на временни мерки по член 46 от Регламент (ЕС) № 312/2014, ПБППГ и Методиката. Дисбаланси в рамките на толеранса се заплащат от мрежовите ползватели по определената цена на природния газ за балансиране без прилагане на малки корекции. Дневни дисбаланси извън толеранса се заплащат по определената такса за дисбаланс с приложени малки корекции. Сетълмент на дисбаланси се извършва ежедневно, като фактурирането е на месечна база.

В Доклада са посочени и действия, които „Булгартрансгаз“ ЕАД извършва с цел повишаване на краткосрочната ликвидност на пазара, а именно:

- установяването на ВТТ, необходима с оглед осигуряване на възможност за мрежовите ползватели и търговците да прехвърлят собствеността на природния газ помежду си и да минимизират дневните си дисбаланси;
- предоставяне на инструмент чрез платформата за резервиране на капацитет RBP, за резервиране на капацитетни продукти за ден напред и в рамките на деня, включително и за изходните вътрешни точки на мрежите;
- въвеждане на пълен цикъл заявки и коригиращи заявки на всички входни и изходни точки на системата, включително вътрешни точки;
- осигуряване на благоприятна среда за търговия, без налагане на финансови санкции за ползвателите при установен дисбаланс в рамките на теста;
- предоставяне на информация за балансов статус ежечасово на CDP, както и на ниво система, съобразно изискванията на член 32 от Регламента;
- интегриране на българския газов пазар към регионалния пазар, което способства за увеличаване на ликвидността, за постигане на диверсификация на източниците и маршрутите и осигуряване на възможностите за пренос на допълнителни количества природен газ за и през България;
- повишаване на преносния капацитет на връзките между националната газопреносна мрежа и газопреносната мрежа за транзитен пренос.

„Булгартрансгаз“ ЕАД предлага прилагането на предложените временни мерки за максимално допустимия период до 15 април 2019 г. в съответствие с член 45, параграф 4 от Регламента. ОПС предлага необходимите временни мерки да бъдат прилагани през целия срок предвид ниското ниво на ликвидност на пазара и трудността да се прогнозира промяна на това положение.

В Доклада се съдържат времеви рамки и стъпки за прекратяване прилагането на временните мерки. Предвид оценка на необходимостта за продължаване прилагането на временните мерки и с оглед повишаване на ликвидността, „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага график за поетапно намаляване и отмяна на мерките, както следва:

1. Отмяна на алтернативата на платформа за балансиране и въвеждане на платформа за търговия от 15.04.2019 г.;
2. Намаляване на толеранса до размер от 3% от 01.10.2018 г. и преустановяване на прилагането на мярка „толеранс“ от 15.04.2019 г.;
3. Отпадане на временната такса дисбаланс, и използването на пределна продажна и пределна покупна цена съгласно член 22 на Регламента – не по-късно от 15.04.2019 г.

В съответствие с член 46, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014, ОПС е провел консултации със заинтересованите страни в периода от 01.10.2017 г. до 16.10.2017 г. включително. С писмо с вх. № БТГ 24-00-35-03 от 16.10.2017 г. на Българска Федерация на Индустриалните Енергийни Консуматори (БФИЕК) е изискано удължаване на срока за подаване на становища до 20.10.2017 г.

Във връзка с горното, „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че Докладът е ревизиран и в него са отразени постъпилите становища.

В горепосочения период са постъпили следните становища:

1. Становище с вх. № БТГ 24-00-3503 (2) от 23.10.2017 г. от „Булгаргаз“ ЕАД, в което дружеството изразява своята подкрепа за продължаване на временните мерки, като отбелязва, че те дават възможност за по-плавен преход към пълното прилагане на приетите от Европейския съюз регламенти. Общественият доставчик отправя предложения, свързани с необходимостта временните мерки да отчитат спецификата на газовия пазар в страната. „Булгаргаз“ ЕАД предлага в Доклада да бъдат отбелязани недостатъците на нормативните актове, свързани с неуредените отговорности на ОПС за начисляване на дисбаланси на ползвателите на мрежата, произтичащи от действия или бездействия на оператора, както и за отговорността на ОПС за достоверността на предоставяната текуща информация на ползвателите на мрежата с цел оптимизиране на техните дисбаланси. Общественият доставчик счита, че размерът на „малката корекция“, приета с Методиката за определяне на дневния дисбаланс, е прекален висок, което противоречи на пазарната логика. „Булгаргаз“ ЕАД смята за целесъобразно всички включени в Доклада данни да бъдат актуализирани, като се включи и последния отчетен месец.

По отношение предложението за актуализиране на действащата нормативна уредба, „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага да бъде извършен преглед и оценка след минимум шестмесечен период на прилагане на относимите нормативни актове и в случай, че бъдат установени недостатъци, съответно да бъдат предложени необходимите изменения. ОПС предлага прилагане на същия подход и по отношение на намаляване размера на „малката корекция“. Предложението за актуализация на всички отчетни данни е прието от „Булгартрансгаз“ ЕАД като основателно и е отразено в ревизирия Доклад.

2. Становище с вх. № БТГ 24-00-3439 (2) от 23.10.2017 г. от „Овергаз Инк“ АД, в което дружеството посочва, че с цел постигане на ефективен функциониращ пазар на природен газ при условията на балансиране, трябва да продължи оперативната обмяна на информация между дружествата. В тази връзка „Овергаз Инк“ АД предлага подобряване на техническата функционалност на платформите CDP и IP System, както и отстраняване на програмните грешки и софтуерни дефекти, така че във възможно най-кратък срок да се получава навременна и надеждна информация, съгласно Глава пета „Предоставяне на информация относно балансовия статус на ползвателите“ от ПБППГ. „Овергаз Инк“ АД предлага да бъдат подписани споразумения с газоразпределителните дружества за овладяване на негативните последици от наличието на така наречените „гроzdове“ в изходните пунктове с повече от един ползвател и създаването на надеждна платформа за балансиране или търговия.

„Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че направените от „Овергаз Инк“ АД предложения са основателни и са взети под внимание, като са включени в Раздел 8 от Втори годишен доклад – „Времеви рамки и стъпки за прекратяване прилагането на временните мерки“.

3. Становище с вх. № БТГ 24-00-3503 (3) от 25.10.2017 г. от БФИЕК, според което Докладът не е в пълно съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 312/2014. В тази връзка БФИЕК предлага Докладът да бъде преработен и да се проведе повторна публична консултация с минимален срок един месец.

БФИЕК посочва, че член 46, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014 задължава ОПС да представя пред регулаторния орган последващи доклади, актуализиращи анализа на състоянието на пазара и доказващи нуждата от продължаване на прилагането на временните мерки, ежегодно. Според сдружението, представяйки Втори годишен доклад две години и половина след първия, „Булгартрансгаз“ ЕАД нарушава разпоредбите на Регламента. БФИЕК смята, че Раздел 2 и 3 от Доклада следва да се редактират, тъй като операторът е взимал изцяло точките от Доклада си от 2015 г., в които се съдържа препис на текстовете на Регламента относно временните мерки.

Направено е предложение Таблица № 1 от Доклада да се допълни по месеци за целия период от месец април 2015 г. до момента на изготвяне на Доклада, както и да се изясни фактурирани ли са около 8 млн. м³ природен газ от лайнпека на оператора, което според сдружението е нарушение на одобрените от КЕВР временни мерки и причинява вреди на ОПС. Освен това БФИЕК иска да бъде пояснено при какви условия са

възстановени тези количества природен газ в лайнпека. На следващо място БФИЕК предлага да бъде направен анализ на влиянието на прилагането на мрежовия кодекс за балансиране за периода от изготвянето на първия Доклад до изготвянето на Втория годишен доклад.

По отношение на описанието на етапа на развитие и оценка на степента на ликвидност на краткосрочния газов пазар, БФИЕК е на мнение, че трябва да бъде изготвено по-подробно и задълбочено изложение в съответствие със изискванията на член 46, параграф 1 от Регламента. Според сдружението, ВТТ функционира от средата на 2017 г. и в тази връзка твърдението на ОПС в Доклада, че същата е въведена в началото на 2017 г. да бъде редактирано. В този смисъл БФИЕК счита, че достъпът до ВТТ е бил ограничен, като в сделките за продажба на природен газ са участвали само ползвателите, които са имали сключени договори за пренос. В тази връзка и на основание член 46, параграф 2, т. а) iii) от Регламента, БФИЕК предлага да бъде посочен броят на ползвателите, които имат достъп до краткосрочния пазар на природен газ, както и периодът за който се отнася тази информация. БФИЕК смята също, че точките в Доклада, които отразяват броя транзакции по прехвърляне собствеността на газа извън ВТТ, както и предложенията на оператора, засягащи цените, по които се сключват сделките на територията на страната, трябва да отпаднат, тъй като ОПС не разполага с достъп до тази търговска информация. Направено е предложение информацията, свързана с покупката на газ за нуждите на оператора, да се допълни, а именно общия брой на сключените сделки, както и колко от тях са процедури по услуги за балансиране и колко за технологични нужди. БФИЕК предлага да бъде извършен цялостен преглед и корекция на изложените причини за липсата на сделки на ВТТ.

По отношение на броя ползватели, които са извършили дейност на краткосрочния газов пазар на едро, БФИЕК счита, че следва да бъде конкретизиран началният период, за който се отнася информацията и да бъде посочено, че данните се отнасят за дейност на ВТТ, тъй като в противен случай информацията няма да отговаря на действителността. Освен това настоява операторът да направи пълно и подробно описание на състоянието и развитието на пазара на природен газ.

БФИЕК предлага в Доклада да бъдат публикувани данните за възложените услуги по балансиране в изпълнение на член 8 и член 9 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Освен това посочва, че трябва да бъдат разгледани и поставени за публично обсъждане въпросите относно задължението на ОПС за създаване на платформа за балансиране, както и прилагането на механизъм, с който ползвателите на мрежата доставят газ в т.ч. в натура, за компенсиране на природния газ, който не е отчетен като изтеглен от системата, например при загуби и грешки при измерването. Според БФИЕК „Булгартрансгаз“ ЕАД трябва да поясни по какъв начин заприходяването в активите представлява непреодолима пречка за съхранението на собствен природен газ, като следва за публично обсъждане да бъдат предложени варианти на услугата за временно съхранение поне в рамките на неснижаемия минимум на лайнпека.

БФИЕК счита, че ОПС трябва да представи по-убедителни мотиви за прилагането на временната мярка „малка корекция“, като разясни необходимостта от тази мярка във връзка с етапа на развитие на краткосрочния пазар на газ на едро и предвиди начина, по който мярката ще повиши ликвидността на пазара. Направено е и предложение началният размер на „малката корекция“ да бъде намален под 5%, като след осъществяване на текущ мониторинг от страна на оператора и идентифициране на манипулиране на пазара и злоупотреби от ползвателите, да се разгледа необходимостта от увеличаване размера на корекцията.

На следващо място, БФИЕК предлага да бъде увеличен толерансът от 5% след изпълнение на изискванията на член 46, параграф 1, б. „в“ и след изготвянето на детайлна обосновка, свързана с изискванията, предвидени в член 50, параграф 5, която да бъде представена за публично обсъждане.

По отношение на действията, които допринасят за повишаване ликвидността на пазара сдружението счита, че тази част от Доклада трябва да бъде изцяло преработена, тъй

като не дава достатъчно яснота на заинтересованите страни и по-конкретно дали операторът вече е предприел посочените действия или планира да ги предприеме.

На последно място БФИЕК подчертава, че трябва да бъдат изпълнени изискванията на член 46, параграф 1, б. „б“ на Регламент (ЕС) № 312/2014, като в Доклада да бъде включена информация относно действията, които ще бъдат предприети за отмяна на временните мерки, в т.ч. критериите за предприемане на тези действия.

По отношение на коментарите на БФИЕК по Раздел 1 от Втори годишен доклад за прилагането на временни мерки на „Булгартрансгаз“ ЕАД, ОПС счита, че всеки последващ доклад следва да актуализира предходния, тогава, когато има настъпили изменения във функционирането на пазара и при влизане в сила на релевантни нормативни документи. Според оператора, 2016 г. е била свързана със създаването на условия за имплементиране на Регламент (ЕС) № 312/2014 и Доклад за временни мерки за 2016 г. би припокривал изцяло този от 2015 г. и не би имал добавена стойност, нито полезна аналитична информация, както за заинтересованите лица, така и за мониторинга на процеса и ефекта от временните мерки.

Операторът посочва в становището си, че Докладът отразява текущото състояние на пазара на природен газ, и съдържа описание на етапа на развитие и степента на краткосрочната ликвидност, както и предложения за поетапна отмяна на временните мерки. Според ОПС, той следва да посочи всички сведения, които са му известни, но ако енергийните консуматори са имали други сведения във връзка с развитието на пазара и неговата ликвидност, е имало възможност да ги съобщят в становището си.

По отношение на констатацията на БФИЕК за липсата на подробен анализ, невъвеждане на голяма част от временните мерки и липса на аргументи за продължаване на прилагането им, „Булгартрансгаз“ ЕАД твърди, че сдружението писмено и няколкократно е изразявало несъгласието си за прилагане на основни принципи на Регламент (ЕС) № 312/2014, като например задължението за финансов сетълмент на дисбалансите при използването на толеранс и временна такса, въпреки че в становището си констатира именно липсата на прилагане и оспорва основанията за прилагане на временни мерки по принцип. Операторът подчертава, че установеното в Доклада ниско ниво на ликвидност на газовия пазар е достатъчно доказателство и аргумент за продължаване на прилагането на временни мерки по Регламента до датата, на която е задължителна пълната им отмяна (не по-късно от 15 април 2019 г.).

Във връзка с коментарите на БФИЕК по Раздел 2 и 3 на Доклада, ОПС не счита за необходимо да изменя съдържанието им, предвид липсата на изменения на Регламент (ЕС) № 312/2014, в частност в основанията за приемането му, целите и обхвата му.

По отношение на коментарите, направени от БФИЕК, по Раздел 4 от Доклада „Булгартрансгаз“ ЕАД твърди, че ПБППГ и Методиката се прилагат и изпълняват в пълен обем, с изключение на прилагането на таксата за дисбаланс от 01.01.2017 г. до 01.10.2017 г. поради наличието на договорно право за компенсиране на дисбалансите в натура. След 01.10.2017 г. е налице цялостно изпълнение на заложеното по ПБППГ и Методиката, включително и ежедневно финансово изчистване. Тестовият период е бил създаден и използван, както от ползвателите за подготовка и адаптация към новия режим на балансиране, така и от оператора за усъвършенстване и тестване на всички възможни функционалности на CDP.

По отношение на задължението за изготвяне от оператора на анализ на разходите и ползите във връзка с периодичността и точността на предоставяната информация, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че ефективното прилагане на Регламента стартира на 01.10.2017 г., по редица причини, основна от които е отказът на пазара за посрещане на изискванията за финансов сетълмент. Поради изложеното, според ОПС, анализ следва да бъде извършен след като премине поне едногодишно използване на текущия способ за предоставяне на информация.

Във връзка с качеството и точността на предоставяната от „Булгартрансгаз“ ЕАД информация за балансов статус на ползвателите, операторът отбелязва, че съгласно разпоредбите на ПБППГ преносният оператор е длъжен да осигури навременна и

надеждна информация относно балансовия статус на ползвателя, като за предаването на такава информация се използва уеб-базирания клиентски портал най-малко 2 пъти на ден – в 12.30 ч. и 16.30 ч. Въпреки това, ОПС е разработил функционалност за ежемасово актуализиране на подаваната информация, базирана на измерени/разпределени количества по клиенти, съобразно приложимия метод на разпределение за всяка конкретна точка.

„Булгартрансгаз“ ЕАД изразява съгласие с предложението на БФИЕК Таблица № 1 да бъде актуализирана с данни до последния приключил отчетен месец.

Във връзка с твърдението, че фактурирането на генерираните към края на месец май 2017 г. отрицателни дисбаланси е обезпокоително, операторът е разяснил, че действащите към съответната дата договорни отношения и одобреният Доклад за прилагане на временни мерки съгласно член 46 от Регламент (ЕС) № 312/2014 не изискват и не позволяват „уреждане на дисбаланси единствено в натура“. ОПС допълва, че действащите до 01.10.2017 г. договори изискват финансово уреждане на неизчистените в натура дисбаланси дори при липсата на утвърдена временна такса за дисбаланс, а цитираният одобрен доклад дефинира ясно и пълно временната такса и начина на нейното формиране. Към края на месец май 2017 г., сумата на генерираните месечни общи положителни дисбаланси е почти равна на сумата на генерираните месечни общи отрицателни дисбаланси, поради което ОПС счита, че опасенията на БФИЕК са неоснователни.

По предложението на БФИЕК Таблица № 2 да бъде редактирана, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че изложеното отговаря на действителността и отразява текущото състояние през тестовия режим, изискванията по Регламента и тяхното отражение в необходими действия, които се предприемат при преминаване към дневно балансиране. ОПС пояснява, че периодът от началото на 01.01.2017 г. до 21.11.2017 г. носи информация за развитието на пазара и степента на ликвидност, доколкото от началото на 2017 г. е въведена възможност за подаване на небалансирани заявки за пренос, изчистване на дисбаланси първо в натура и финансово изчистване на некомпенсираните в натура дисбаланси впоследствие. В тази връзка информацията за 2015 г. и 2016 г. не би имала стойност и отношение към Доклада, тъй като режимът на балансиране не се е различавал като механизми от 2015 г.

По предложението на БФИЕК за допълване на информацията в Раздел 5 от Доклада, „Булгартрансгаз“ ЕАД пояснява, че степента на развитие на пазара и краткосрочната ликвидност са отразени в Таблица № 3 и Таблица № 4, като информацията в таблиците сама е достатъчно доказателство за ниското ниво на ликвидност и аргумент в полза на продължаването на прилагането на временните мерки.

Относно изразеното от БФИЕК мнение за достъпността до ВТТ, операторът разяснява, че пазарният участник следва да обезпечи дейността си по силата на договор. „Булгартрансгаз“ ЕАД подчертава, че режимът за балансиране се съпътства от създаване на нова договорна рамка, включително нов договор за достъп и пренос, договор за участие на ВТТ, договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране. Операторът посочва, че това е причината участниците на пазара, които не са страна по договор за достъп и пренос, да нямат достъп до ВТТ. Следва да се има предвид, че Регламентът изисква сключването на споразумение с обвързваща правна сила, което да дава възможност за подаване на уведомления за сделка на ВТТ.

„Булгартрансгаз“ ЕАД не приема предложението на БФИЕК информацията за броя на сключените краткосрочни сделки да бъде изключена от Доклада и пояснява, че подадената информация е точна предвид наличието на разлика между обществена доставка до крайни клиенти и сделка по прехвърляне на собствеността на газа между търговци. Налице са данни относно вида на сделките с природен газ за нуждите на оператора, като в Таблица № 3 са описани процедурите за възлагане на поръчки за услуги по балансиране (сключени договори за доставка на газ за оперативно балансиране).

По предложението на БФИЕК да отпадне описанието на маржовете между покупни и продажни цени от Таблица № 3, „Булгартрансгаз“ ЕАД твърди, че разполага с данни относно маржовете, доколкото получава информация в рамките на провежданите

процедури за покупка на газ, като има ясна представа за разликите на офертите с регулираната цена.

ОПС приема предложението на сдружението данните за „обем на покупките и продажбите на ВТТ“ да бъдат допълнени с данни до момента на актуализирането и ревизирането на доклада, а именно до 21.11.2017 г., което показва, че режимът на дневно балансиране е реален стимул за краткосрочната ликвидност.

Според „Булгартрансгаз“ ЕАД, обясненията на БФИЕК относно липсата на сделки на ВТТ са в противоречие с тезата на сдружението, изложена в коментарите по Таблица № 1 и Таблица № 2, а именно с твърдението, че при временни мерки режимът на балансиране „е единствено в натура“ и не е позволено финансово изчистване.

ОПС приема предложението да бъде конкретизиран броят на лицата, които имат достъп до краткосрочния газов пазар на едро, както и на лицата, извършили дейност на краткосрочния пазар чрез ВТТ.

Във връзка с направеното предложение от страна на БФИЕК да бъде направено пълно и подробно описание на състоянието и развитието на пазара на природен газ, „Булгартрансгаз“ ЕАД подчертава, че Таблица № 4 няма за цел да показва степента на използваемост на капацитетите на различните точки, а структурата на доставките за местния пазар. Посочва също, че ГИС „Чирен“ е входно-изходна точка от системата, за която важат специални правила за заявяване на дневни количества, инкорпорирани в договора за достъп и пренос, а ПГХ „Чирен“ може да бъде използвано за целите на оперативното балансиране от оператора по силата на член 31, ал. 3 от ПБППГ, но не и като инструмент за търговско балансиране поради технологичния му режим на работа.

По отношение предложенията на БФИЕК, свързани със създаването на платформа за балансиране, операторът уточнява, че тази възможност е предвидена в последния раздел от публикувания Доклад. На този етап наличието на свободен капацитет на входни точки на системата не помага за повишаване на ликвидността, поради което е избрана мярката „алтернатива на платформа за балансиране“, която да действа до момента, в който въвеждането на платформа за търговия ще може реално да доведе до повишаване на ликвидността.

Относно предложенията на БФИЕК, свързани с прилагането на член 8 и член 9 от Регламента, „Булгартрансгаз“ ЕАД отбелязва, че информация за резултати от търгове за покупка на природен газ се публикува от 1 октомври 2017 г.

Според „Булгартрансгаз“ ЕАД, неразбирането на връзката между минимални и максимални оперативни граници и експлоатационни зони на лайнпека на мрежите, определени съгласно чл. 32 от ПБППГ, и невъзможността за предоставяне на услуги по временно съхранение, не следва да бъде обект на публични консултации.

Относно предложението на БФИЕК да бъде обсъдено прилагането на механизъм, с който ползвателите на мрежата доставят природен газ, в т.ч. в натура, за компенсиране на газа, който не е отчетен като изтеглен от системата, ОПС счита, че съгласно член 21, параграф 2, б. „б“ от Регламента начинът на изчисление на дневните дисбаланси се изменя, когато се използват услуги по временно съхранение или когато се доставя газ в натура в определени случаи.

ОПС изразява становище за необоснованост на твърдението, че временната такса за дисбаланс сама по себе си представлява задължение в рамките на деня по член 25 от Регламента. В тази връзка операторът не намира за необходимо да представя „аргументирана защита“ относно сметката за неутралност по Методиката и нейната взаимовръзка с таксата за неутралност по Регламента.

По отношение на коментарите на БФИЕК, свързани с малката корекция, „Булгартрансгаз“ ЕАД уточнява, че мотиви относно размера ѝ за първата година на ефективното прилагане на новия режим на балансиране са представени ведно със заявлението за одобрение на разходната компонента в цената на природния газ за балансиране. Подробни мотиви по член 46, параграф 1, б. „в“ от Регламента не са представени, тъй като малката корекция не представлява временна мярка по своята същност.

Във връзка с направеното от страна на БФИЕК предложение да бъде увеличен размерът на толеранса, ОПС разяснява, че толерансът е изчислен по начин, който осигурява минимален финансов риск за ползвателите. Операторът подчертава, че за месец октомври 2017 г., първият месец на прилагането на такса дисбаланс, повечето от активните ползватели не са излизали извън толеранса си и не са таксувани с малка корекция, а основният ползвател е бил извън толеранс само в два от газовите дни. В допълнение, толерансът се използва само доколкото е необходимо и за най-краткия необходим срок. В тази връзка за следващата газова година „Булгартрансгаз“ ЕАД възнамерява толерансът да бъде намален до 3% до пълното му отпадане през месец април 2019 г.

По отношение на мотивите за максимално допустимото използване на временните мерки, операторът отбелязва, че същите се съдържат в Раздел 6 от Доклада, като интересите на ОПС и на мрежовите ползватели/търговците се запазват балансирано.

В изпълнение на процедурата за консултиране с националните регулаторни органи на съседните държави членки и на основание член 46, параграф 5, във връзка с член 27, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014, КЕВР е изпратила разработения от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламента, с искане за изразяване на становище от страна на НРО на съседните държави-членки, а именно: Гръцкия регулаторен орган за енергия (RAE) и Румънския регулаторен орган за енергия (ANRE), с писма с изх. № E-15-45-34 от 17.01.2018 г.

С писмо с вх. № E-15-45-34 от 02.04.2018 г. ANRE изразява становище, че втората версия на Годишния доклад за временни мерки по силата на Регламент (ЕС) № 312/2014 на оператора на преносната система „Булгартрансгаз“ ЕАД е в съответствие с разпоредбите на Регламента.

С писмо с вх. № E-04-00-19 от 14.03.2018 г. на КЕВР, RAE изразява положително становище по Доклада на ОПС. Според RAE, Докладът съдържа цялата необходима информация съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014, включително списък на предложените временни мерки, които е предвидено да се прилагат до 15.04.2019 г. Тези мерки са в съответствие с разпоредбите на Регламента. Гръцкият регулаторен орган отбелязва, че Раздел 5 ясно показва липсата на ликвидност на българския газов пазар, като по този начин обосновава необходимостта от продължаване на временните мерки. RAE приветства важните стъпки, предприети за отварянето на българския пазар на природен газ. Тъй като основният газов маршрут за Гърция е през България, регулаторът смята, че това развитие може да има много положително въздействие и върху гръцкия пазар, като акцентира, че гръцката страна също е предприела съществени промени, свързани с прилагането на Мрежовия кодекс. RAE е изложил забележки по Доклада, целящи постигане на по-голяма яснота и прозрачност, свързани с определянето на дневна такса за дисбаланс и начина на образуване. По препоръка на RAE, операторът следва да има възможност да участва в сделки, сключвани на създадената ВТТ, за да купува или продава природен газ за балансиране, което според гръцкия регулаторен орган ще позволи на ОПС да купува балансиращ природен газ на по-добра пазарна цена и тези сделки ще спомогнат за увеличаване на ликвидността на пазара. RAE отбелязва, че в раздел 7 от Доклада не става ясно дали всички споменати мерки са приложени или се предвижда да бъдат приложени.

Предвид постъпилото становище от гръцкия регулаторен орган и с оглед всестранно и обективно оценяване на представения доклад от ОПС, с писмо с изх. № E-15-45-34 от 16.03.2018 г. КЕВР е изисквала допълнителна информация и разяснения от „Булгартрансгаз“ ЕАД. Дружеството е представило необходимата информация и разяснения по поставените въпроси с писмо с вх. № E-15-45-34 от 30.03.2018 г.

По отношение на таксата за дисбаланс, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че нейният размер и начин на образуване е подробно дефиниран в Методиката. ОПС посочва, че по аргумент от чл. 12, ал. 2, т. 1 от Методиката до възникването на ликвиден пазар на

природен газ в страната, за база на изчисляване на таксата за дисбаланс се използва административно регулираната цена на обществения доставчик, определяна от КЕВР на всяко тримесечие, като приближение до пазарната цена на природния газ в страната, в съответствие с член 49, параграф 2 от Регламента. Според „Булгартрансгаз“ ЕАД, информацията относно изменението на разходната компонента, цената на природния газ за балансиране и на другите ценообразуващи елементи на цената на природния газ за балансиране, са посочени в Доклада, но не са описани подробно поради ясното и недвусмисленото им дефиниране в Методиката.

На следващо място, „Булгартрансгаз“ ЕАД разяснява, че в чл. 31, ал. 1 от ПБППГ предвидена възможността операторът да участва на сделки, сключвани на ВТТ, за да купува или продава природен газ за балансиране. Тази възможност ще бъде използвана в случай, че това ще доведе до минимизиране на разходите на оператора за извършване на остатъчното балансиране.

По отношение на раздел 7 от Доклада, „Булгартрансгаз“ ЕАД пояснява, че извършените действия с цел повишаване на краткосрочната ликвидност на пазара са:

- ВТТ е установена в тестови режим от 03.01.2017 г., а от 01.10.2017 г. е ефективно функционираща с оглед покупка и продажба на нематериални продукти;
- Продукти за ден напред и в рамките на деня могат да бъдат резервирани за всички точки, включително вътрешни за системата, считано от 01.02.2017 г.;
- Въвеждане на пълен цикъл от заявки и коригиращи заявки – функционалността е обезпечена, считано от 01.01.2017 г.;
- Ефективно прилагане на дневен режим на балансиране, включително финансово изчистване на дневните дисбаланси е въведено от 01.10.2017 г., веднага след приключването на тестовия период;
- Предоставяне на информация за балансов статус ежечасово на CDP – функционалността е установена в тестови режим от 03.01.2017 г., а от 01.10.2017 г. е ефективно функционираща.

В процес на изпълнение са следните мерки:

- Интегриране на българския газов пазар към регионалния пазар, което би способствало за увеличаване на ликвидността, за постигане на диверсификация на източниците и маршрутите и осигуряване на възможностите за пренос на допълнителни количества природен газ за и през България и
- Повишаване на преносния капацитет на връзките между националната газопреносна мрежа и газопреносната мрежа за транзитен пренос.

Въз основа на всичко гореизложено, се установи, че предложеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД за одобрение ревизиран Втори годишен доклад за продължаване на прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи има необходимото съдържание и отговаря на изискванията на член 46, параграф 1 от Регламента. Дружеството е изпълнило задължението си по член 46, параграф 2 да се консултира със заинтересованите страни по предложения доклад. Анализът на изложените данни за текущото състояние на краткосрочния пазар на природен газ за периода 2015-2017 г. показва, че съществува един доминиращ доставчик на природен газ и няколко по-малки ползватели на мрежата, които търгуват с малки обеми. Липсата на диверсификация на маршрутите и източниците за доставка, ограниченият брой на ползвателите, които извършват дейност на краткосрочния газов пазар чрез ВТТ и на сделките, сключени на ВТТ сочи, че на българския краткосрочен пазар на природен газ липсват необходимите условия за ликвидност на пазара. Това, както и липсата на достъп до платформа за търговия в България и на съседните газови пазари, отговаряща на критериите по член 10 от Регламент (ЕС) № 312/2014, прави целесъобразно и налага продължаване на прилагането на временните мерки съгласно Глава X от Регламента и одобрени с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г., както и предприемане от страна на ОПС на действия за балансиране с цел повишаване ликвидността на краткосрочния пазар на природен газ на едро.

Следва да се има предвид, че като част от алтернативата за платформа за балансиране Платформата за търговско диспечирание CDP цели предоставяне на достатъчна, навременна и надеждна онлайн информация по отношение на балансовия статус на ползвателите на мрежата, чрез която да се облекчи и улесни пазарната интеграция. През 2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е стартирало провеждането на недискриминационни и прозрачни процедури за покупка на природен газ за балансиране, допринасящи за ефективна конкуренция, без ограничение на възможните участници.

По отношение на приложимата мярка „временна такса за дисбаланс“ плюс/минус малка корекция, същата цели предотвратяване формирането на нисък финансов стимул, при който за ползвател на мрежата е по-изгодно да търгува с ОПС, откривайки възможност за изпадане в умишлен дисбаланс и съответно риск за целостта и сигурността на системата.

Предложената от „Булгартрансгаз“ ЕАД временна мярка „толеранс“ в размер на 5% е в съответствие с изискванията на член 50 „Допустимо отклонение“ от Регламент (ЕС) № 312/2014. Дружеството планира да намали размера на толеранса до 3%, считано от 01.10.2018 г., което цели да ограничи финансовия риск за мрежовите ползватели при оптимизация на балансовите им портфолия.

С оглед направения преглед на данните и анализа на състоянието на пазара на природен газ в България, предложението за продължаване прилагането на тези временни мерки от „Булгартрансгаз“ ЕАД, изложени в Доклада на ОПС, е аргументирано и отразява реалните потребности на преносната система, като се отчитат ресурсите, с които разполага дружеството. Действията на „Булгартрансгаз“ ЕАД по прилагане на временните мерки ще допринесат за стимулиране повишаването на ликвидността на краткосрочния пазар на природен газ на едро, както и за ефикасното функциониране на пазара на природен газ съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014.

В съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014, „Булгартрансгаз“ ЕАД е предвидило конкретни времеви рамки и стъпки за прекратяване прилагането на временните мерки. След намаляване размера на толеранса до 3 %, считано от 01.10.2018 г., ОПС планира преустановяване прилагането на мярката толеранс от 15.04.2019 г. Като положителен и съгласно изискванията на Регламент № 312/2014 следва да се оцени факта, че от 15.04.2019 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД планира да въведе платформа за търговия съгласно член 10 от Регламента, както и да използва пределна продажна и покупна цена съгласно член 22 от Регламента.

Резултатите от извършения анализ са отразени в доклад с вх. № Е-Дк-319 от 13.04.2018 г., който е разгледан и приет от КЕВР с решение по Протокол № 64 от 18.04.2018 г., т. 1. Докладът и ревизирият Втори годишен доклад на „Булгартрансгаз“ ЕАД за продължаване на прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 са публикувани на интернет страницата на КЕВР.

На основание чл. 14 от Закона за енергетиката (ЗЕ), на 25.04.2018 г. е проведено обществено обсъждане, на което са присъствали представители на заявителя и на следните заинтересовани лица - „Булгаргаз“ ЕАД, Met group и Българска газова асоциация (БГА).

„Булгаргаз“ ЕАД посочва, че като цяло поддържа продължаване прилагането на временните мерки. Счита, че предвид изключително ниското ниво на ликвидност на пазара, намаляването на толеранса от 01.10.2018 г., отпадането на таксата за дисбаланс и използването на пределна продажна цена от 15.04.2019 г. би повлияло негативно на ситуацията на пазара и на потребителите на природен газ. Посочва, че размерът на малката корекция от 10% също би допринесъл за негативен ефект върху пазара. Според „Булгаргаз“ ЕАД, не е ясно защо в доклада са посочени фактурирани количества за дисбаланс до 01.10.2017 г., които не са заплащани. „Булгаргаз“ ЕАД допълва, че въпреки положителната оценка относно информационната платформа на Платформата за търговско диспечирание CDP, все още има моменти, в които информацията не винаги е актуализирана, което да позволи предприемането на своевременно действия от страна на ползвателите на мрежата. Общественият доставчик предлага да бъдат предприети

действия за промяна на нормативната уредба и сезиране на компетентните институции към ЕК за разглеждане на възможността крайният срок за прилагане на временните мерки да бъде удължен.

Met group изразява становище, че временните мерки трябва да продължат до позволения в Регламента срок. Според дружеството, не е ясен очакваният ефект от предвиденото намаляване на толеранса от 5% на 3%. В тази връзка, предвид ситуацията на пазара на природен газ, счита, че това няма да доведе до увеличаване на броя на сделките и на количествата газ, които ще се търгуват с цел изчистване на дисбалансите между ползвателите, без да се ползват предоставяните от ОПС услуги. БГА изразява сходно становище, като счита, че до започване функционирането на платформата за търговия на природен газ, такса дисбаланс не би следвало да отпада. В хода на общественото обсъждане „Булгартрансгаз“ ЕАД е предоставило информация и е изразило позиция по повдигнатите въпроси.

В 14-дневния срок по чл. 14, ал. 3 от ЗЕ в КЕВР са постъпили становища: с вх. № Е-04-15-1 от 04.05.2018 г. от Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ), с вх. № Е-15-20-19 от 09.05.2018 г. от „Булгаргаз“ ЕАД и с вх. № Е-04-05-13 от 09.05.2018 г. от Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори (БФИЕК). Заинтересованите лица предлагат размерът на малката корекция да бъде намален. В тази връзка КРИБ счита, че продължаване прилагането на малка корекция в размер на 10% не е аргументирано, като такъв размер на корекцията изисква безспорни доказателства от ОПС за злоупотреби от ползватели и манипулиране на пазара. Размерът на малката корекция следва да бъде намален при отчитане на ниската ликвидност на пазара, минималния брой ползватели на мрежата, липсата на източници на природен газ, чрез които ползвателите биха могли да балансират своите балансови портфолия, както и липсата на случаи на умишлени дисбаланси след въвеждане на режима на балансиране от 01.10.2017 г. Според КРИБ твърденията на ОПС за риск от злоупотреба са необосновани.

На следващо място, заинтересованите лица считат, че толерансът от 5% не следва да бъде намаляван на 3% от 01.10.2018 г., каквото е предложението в Доклада на ОПС. БФИЕК и КРИБ посочват, че предложението не е мотивирано и липсват аргументи как това ще допринесе за целите на временните мерки. КРИБ счита, че размерът на толеранса следва да бъде увеличен.

„Булгаргаз“ ЕАД и БФИЕК считат за необходимо временните мерки да отчитат спецификите на газовия пазар в страната. БФИЕК настоява за предоставяне от ОПС на коректна и достоверна информация относно балансовия статус на ползвателите. БФИЕК предлага продължаване прилагането на временните мерки и след м. април 2019 г. с оглед изключително ниската ликвидност на пазара.

КРИБ счита, че операторът, в нарушение на чл. 46, параграф 3 от Регламента, не е извършил анализ и не е изготвил доклад за продължаване прилагането на временни мерки през 2016 г., като твърди, че в този период са настъпили значими промени на пазара на природен газ. Посочва, че изготвеният през м. октомври 2017 г. проект на Доклад е непълен и не отговаря на изискванията на Регламента. Според КРИБ са съществували технически проблеми на CDP и след ефективното въвеждане на режима за балансиране и дневната такса за дисбаланс, като операторът не предоставя коректна и надеждна информация относно балансовия статус на ползвателите. КРИБ посочва, че съгласно чл. 38 от Регламента, „Булгартрансгаз“ ЕАД е бил длъжен в срок до 15.04.2016 г. да изготви и консултира с ползвателите анализ на разходите и ползите от повишаване на периодичността и намаляване на съответните срокове за предоставяне, както и повишаване на точността на предоставяната информация. Според КРИБ, представените данни в Таблица № 1 от Доклада „Акумулирани дисбаланси“ са обезпокоителни. КРИБ приема за невярно твърдението на оператора, че генерираните положителни дисбаланси към съответния период и общият обем на отрицателните дисбаланси през същия период не могат да се компенсират и счита, че ограничаването на достъпа до ВТТ само за ползватели със сключени договори за пренос е в нарушение на чл. 4, параграф 3 от Регламента. Предлага да се конкретизират текстове от Таблица № 3 от Доклада във връзка

с броя сделки, сключени на ВТТ, маржовете между покупни и продажни цени, обем на покупките и продажбите на ВТТ. КРИБ твърди също, че в Доклада на оператора не е доказана необходимостта от използване на услуги по балансиране, респективно невъзможността за създаване на платформа за балансиране съгласно изискването на чл. 47 от Регламента. На следващо място посочва, че използването на природния газ от ПГХ „Чирен“ за компенсиране на разликата между предизвиканите отрицателни дисбаланси и обемите природен газ, възстановени чрез проведени тръжни процедури, противоречи на изискването на Регламента за провеждане на прозрачни тръжни процедури за целите на търговското балансиране. В тази връзка КРИБ настоява „Булгартрансгаз“ ЕАД да обоснове невъзможността за предлагане на услуга по временно съхранение съгласно чл. 43, параграф 1 от Регламента. Счита, че не са спазени изискванията на чл. 46, параграф 1, т. „г“ Докладът да съдържа действията, които ще бъдат предприети за отмяна на временните мерки, в т.ч. критериите за предприемане на тези действия.

Комисията приема горните аргументи за неоснователни поради следните съображения:

По отношение срока за представяне на последващ доклад за прилагане на временни мерки следва да се има предвид, че съгласно член 46, параграф 3, изречение 2 от Регламент (ЕС) № 312/2014, първият доклад се представя в срок от шест месеца от влизането на настоящия регламент в сила, а следващите доклади, с които *при необходимост се актуализира* първият доклад, се представят ежегодно. В този смисъл предходният доклад се актуализира, когато има настъпили изменения във функционирането на пазара и при влизане в сила на релевантни нормативни актове. Предвид създаването на условия за прилагане на Регламента и приемането на подзаконови актове, както и сключването на Споразумения за междусистемно свързване със съседните ОПС Вторият годишен доклад е изготвен и представен за одобрение, след настъпването на нови обстоятелства във връзка с режима на балансиране, които отчитат промените на пазара в периода 01.01.2017-01.10.2017 г. Този Доклад отразява състоянието на пазара на природен газ през 2017 г. и съдържа описание на етапа на развитие и степента на краткосрочната ликвидност, както и предложения за поетапна отмяна на временните мерки. Докладът е допълнен от „Булгартрансгаз“ ЕАД с числова и графична информация за месеците май-октомври 2017 г., което не е довело до забавяне при произнасянето на КЕВР в шестмесечния срок съгласно на чл. 46, параграф 4 на Регламента.

Правилата за балансиране на пазара на природен газ и Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс се прилагат в пълен обем, с изключение на прилагане на таксата за дисбаланс, от 01.01.2017 г. до 01.10.2017 г., поради наличието на договорно право за компенсиране на дисбалансите в натура. ОПС не отрича, че до 01.10.2017 г. са възниквали моментни технически пропуски в системата, но както всяка софтуерна среда, така и CDP подлежи на непрекъсната актуализация и подобрене. Следва да се отчете обстоятелството, че ползвателите са имали период за подготовка и адаптация към новия режим на балансиране, а операторът период за усъвършенстване и тестване на всички възможни функционалности на CDP.

По отношение на качеството и точността на предоставяната от „Булгартрансгаз“ ЕАД информация за балансов статус на ползвателите, следва да се има предвид, че съгласно ПБППГ преносният оператор е длъжен да осигури навременна и надеждна информация относно балансовия статус на ползвателя, посредством уеббазирания клиентски портал, най-малко 2 пъти на ден – в 12.30 ч. и 16.30 ч. Въпреки това, операторът е разработил функционалност за ежечасово актуализиране на подаваната информация, базирана на измерени/разпределени количества по клиенти, съобразно приложимият метод на разпределение за всяка конкретна точка. По отношение на задължението за изготвяне от оператора на анализ на разходите и ползите във връзка с периодичността и точността на предоставяната информация, следва да се има предвид, че задължението по чл. 38 от Регламента не отчита прилагането на временни мерки и факта, че ефективното прилагане на режима за балансиране в цялост е започнало от 01.10.2017 г.

В тази връзка обективен анализ може да бъде извършен след изтичане на период, в който се използва текущия способ за предоставяне на информация.

Във връзка с фактурирането на дисбалансите, следва да се отбележи, че приложимата цена за фактуриране на дисбалансите е била равна и при положителен и при отрицателен дисбаланс, а именно равна на цената на обществения доставчик, без разходна компонента и без малка корекция. По този начин се постига баланс на интересите на ползвателите и оператора. Всички дисбаланси, неизчистени до 01.10.2017 г. са фактурирани по действаща от 01.10.2017 г. такса за дневен дисбаланс.

Предвид актуализиране на табличната и графична информация по Таблица 3 от Доклада с отчетни данни от януари до октомври 2017 г., е видно, че сделките на ВТТ са извършени през същия период. Търговец може да участва на ВТТ, при условията на сключени Договори за покупка и продажба на газ за балансиране и за участие на ВТТ, без да е страна по Договор за достъп и пренос, респективно да разполага с резервиран капацитет, като по този начин обезпечава дисбалансите, които може да предизвика при сделките на ВТТ с внасянето на кредитен лимит по Договора за балансиране. Чл. 4, параграф 3 от Регламента изисква сключването на споразумение с обвързваща правна сила, което да дава възможност за подаване на уведомления за сделка на ВТТ. В таблицата са посочени и възможните маржове между покупни и продажни цени не само по тръжни процедури, провеждани от „Булгартрансгаз“ ЕАД. С оглед изискването на чл. 46, параграф 1, б. а) ii) предложението на КРИБ описанието на маржовете да отпадне не следва да бъде прието.

Във връзка с предложението в Доклада за продължаване прилагането на мярката „алтернатива на платформа за балансиране“ следва да се има предвид, че временната мярка цели реално повишаване на ликвидността. Предложението за преминаване към платформа за търговия, считано от 15.04.2019 г. отговаря изцяло на изискването по чл. 45, параграф 4 от Регламента и на препоръките на ACER и ENTSOG от Workshop по балансиране, проведен през ноември 2017 г. във Виена. Това предложение отчита и краткия срок до пълното отпадане на временните мерки, включително и на платформа за балансиране като вид временна мярка.

Във връзка със задълженията за публикуване на резултати от търгове за покупка на газ за балансиране следва да се отчете, че същото е за изпълнение на тази дейност и операторът извършва разходи, които не следва да поема за своя сметка при условията на липса на приложимост на таксата за дисбаланс. До 01.10.2017 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД е използвало собствени количества газ в ПГХ „Чирен“ извън количествата за резерв при аварийни ситуации, както за технологичните нужди по преноса и съхранението, така и за балансиране на системата. За количествата, закупени в тръжни процедури след 01.10.2017 г. за целите на балансирането се води отчетност, тъй като от тази дата те имат значение за формирането на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране.

По отношение предоставяне на услуга за гъвкавост чрез временно съхранение на газ в преносната система по чл. 43 от Регламент (ЕС) № 312/2014 е направено проучване, въз основа на което ОПС е установил, че при действащата ниска цена на природния газ за балансиране и при установения толеранс, нивото на остатъчните дисбаланси се запазва относително високо и не би позволило съхранение на допълнителни количества в лайнпека, така че да бъдат покрити всички критерии по чл. 44 от Регламента. При отпадане на временните мерки, операторът отново ще оцени възможността да предлага услугата при ниво на приходите, което да е най-малко равно на разходите от предоставянето на услугата, съгласно изискването на чл. 44, параграф 1, б. б) от Регламента.

Механизмът за неутралност по Регламент (ЕС) № 312/2014 се реализира чрез предвиденото в Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс (МОДТД) освобождаване към ползвателите на натрупаните (положителни или отрицателни) суми във водената сметка чрез разходната компонента на природния газ за балансиране. Регламентът не предвижда изискване сметката за неутралност да се изчиства единствено към ползватели, предизвикали дисбалансите, на база на които е образувана сметката.

Във връзка с предложението на КРИБ да бъдат представени мотиви по чл. 46, параграф 1, б. в) от Регламент (ЕС) № 312/2014 относно прилагането на малката корекция като временна мярка, следва да се има предвид, че малката корекция не е временна мярка по смисъла на Регламента. Такава мярка е временната такса за дисбаланс по чл. 49 от Регламента. Поради невъзможност за определяне на приложима цена по чл. 22 от Регламента, изчислението се основава на административно регулирана или приближение на пазарна цена, която също следва да отговаря на изискванията по отношение на формирането на малката корекция. Съгласно МОДТД таксата за дисбаланс се формира от текущата цена, по която общественият доставчик продава природния газ, плюс разходна компонента и \pm малка корекция. Предвид относително ниската стойност на цената, по която общественият доставчик продава природния газ, в комбинация с ниво на предоставян толеранс 5%, се създават предпоставки за генериране на големи дисбаланси, които попадат в рамките на толеранса и не се таксуват с малка корекция. Това от своя страна е предпоставка за изкривяване на пазара, тъй като ползвателите са стимулирани да ползват природен газ на оператора и да заплащат ниски такси, което представлява риск за ОПС. В допълнение, съпоставено със съседни пазари, при таксуване с включена малка корекция таксата запазва относително нисък размер, което стимулира ползвателите отново да черпят газ от лайнпека и умишлено да генерират дисбаланси. В тази връзка намаляване на размера на малката корекция до 5% може да доведе до манипулиране на пазара. В случай, че недобросъвестни ползватели целенасочено черпят количества от лайнпека при нисък финансов стимул под формата на недостатъчен процент на малката корекция, това може да доведе до въвеждане на ограничителен режим при липса на източници на природен газ за балансиране.

Гореизложеното показва, че предвид състоянието на пазара малката корекция е определена в оптимален размер и не се явява санкция, която да води до възпрепятстване навлизането на нови ползватели. Предвид изложеното, с оглед разпоредбата на чл. 10, ал. 4, изречение второ от МОДТД и при липсата на обосновано предложение от „Булгартрансгаз“ ЕАД за изменение на малката корекция, Комисията не приема предложението на заинтересованите лица за намаляването на размера ѝ. Целесъобразно е малката корекция да бъде намалена при минимизиране на толеранса и когато ползвателите заплащат дисбаланса си по приложима цена съгласно чл. 22 от Регламента.

По отношение предложението за запазване на размера на толеранса, следва да се има предвид, че „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага неговото намаляване на 3%, считано от 01.10.2018 г. и отпадането му през м. април 2019 г. Според ОПС, толерансът е изчислен по начин, който осигурява минимален финансов риск на ползвателите. В тази връзка могат да се вземат предвид добри практики на съседни и други сравними пазари, които са стартирали с толеранс 10%, намален на 5% и в момента - сведен до 3%, предвид отпадането му през м. април 2019 г. Следва да се подчертае, че съгласно чл. 50, параграф 2, б. в) от Регламент (ЕС) № 312/2014 толерансът се използва „само доколкото е необходимо и за най-краткия необходим срок“. Предвид изложеното, КЕВР приема предложението на „Булгартрансгаз“ ЕАД за обосновано.

По отношение на твърдението, че не са спазени изискванията на чл. 46, параграф 1, б. в) от Регламента във връзка с обосноваване на действията, които ще бъдат предприети за отмяна на временните мерки, в т.ч. критериите за предприемане на тези действия и предвиждания график, следва да се отчете обстоятелството, че прилагането на временните мерки до максимално допустимия срок е свързано с липсата на достатъчна ликвидност на краткосрочния пазар на едро, т.е. предполага определени действия за балансиране от ОПС с цел повишаване ликвидността на краткосрочния пазар на едро. Мотивите за използване на временни мерки в този срок са посочени в Раздел 6 от Доклада и дават възможност за запазване балансираните интересите на оператора и на мрежовите ползватели/търговците. С оглед изложеното, критерий за предприемане на действия по отмяна на прилаганите временни мерки е достигане на достатъчно ниво на ликвидност на краткосрочния пазар, но не по-късно от 15.04.2019 г., който срок е предвиден в императивната разпоредба на чл. 45, параграф 4 от Регламента.

С оглед гореизложеното, на основание чл. 46, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи, чл. 13, ал. 3 от Закона за енергетиката и чл. 19, ал. 3 от Правилата за търговия с природен газ

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

1. Одобрява представения от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи;

2. Решението да се публикува и да се съобщи на Агенцията за сътрудничество на регулаторите на енергия и на Европейската комисия.

Решението подлежи на обжалване в 14 (четиринадесет) дневен срок пред Административен съд София - град.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА